

Õiguskantsler

Sergei Jurkin
invest@oiliken.ee

Teie 28.06.2013 nr

Meie 17.07.2013 nr 6-1/130898/1303205

**Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta
Aktsiisilaos asuva kauba aktsiisiga maksustamise hetk**

Austatud härra Jurkin

Täna Teid pöördumise eest, milles tõstatasite küsimuse alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse (edaspidi ATKEAS) § 6 põhiseaduspärasuse kohta. Leiate, et kuivõrd ATKEAS § 6 välistab aktsiisilaos oleva aktsiisikauba lähetatuks lugemise ja seega ka selle kauba aktsiisiga maksustamise enne aktsiisikauba reaalselt väljumist aktsiisilaost, kujutab see endast ettevõtlusvabaduse riivet. Teie hinnangul ei ole see riive proportsionaalne. Palusite mul algatada ATKEAS § 6 osas menetluse ning kontrollida normi vastavust põhiseadusele.

Teatan Teile, et olen Teie avalduse läbi vaadanud. Minu arusaamise järgi tuleb Teie kaebuse kontekstis hinnata ATKEAS § 6 koostoimes ATKEAS § 24 lg 3 punktiga 1. Uurinud ja hinnanud neid norme põhiseaduses sätestatud ettevõtlusvabaduse põhimõtte seisukohalt, ei tuvastanud ma, et ATKEAS § 6 oleks vastuolus põhiseadusega. Alljärgnevalt esitan oma seisukoha põhjenduse.

Teie kaebusest saan aru, et Te ei ole rahul olukorraga, et seadusandja on sätestanud, et aktsiisikauba maksustamise hetk saabub mh siis, kui aktsiisikaup viiakse aktsiisilaost realselt välja. Leiate, et viis, kuidas seadusandja on määratlenud aktsiisikauba maksustamise hetke, piirab liigselt ettevõtlusvabadust.

Kahjuks ei jaga ma Teie seisukohta. Näen, et kuivõrd aktsiisikaupade, sh kütuse sektoris valitseb kõrge maksupettuste oht, võis üheks oluliseks põhjuseks, miks seadusandja on seadnud aktsiisikauba maksustamise hetke saabumist sõltuvusse kauba reaalsest väljaviimisest aktsiisilaost, olla vajadus tagada aktsiisimaksu kogumise süsteemi administreerimise ning seega ka järelevalve teostamise lihtsus. Minu hinnangul ei saa seda eesmärki alahinnata. Leian, et see kaalub antud juhul üles isiku ettevõtlusvabaduse riive.¹

---

¹ Ka Riigikohus on väljendanud arvamuse, et administreerimise lihtsuse eesmärk võib üles kaaluda isiku põhiõiguste riivet – vt nt RKPJKo 27.12.2011, nr 3-4-1-23-11, p 60.

Lisaks sooviksin osutada, et seadusandjal on põhiseaduse § 113 järgi lai diskretsiooniruum otsustamisel, kuidas ta kujundab maksustamise üldpõhimõtteid. Muu hulgas on seadusandja vaba otsustama, millise sündmuse saabumine tähistab maksukohustuse tekkimist ühe või teise maksuobjekti osas. Aktsiisimaksu osas on Eesti seadusandja otsustusruum siiski teatud määral piiratud, sest alates 2004. aastast, mil Eesti liitus Euroopa Liiduga, peab Riigikogu õigustloovate aktide andmisel arvestama ka Euroopa Liidu õigusega. St Eesti riigisisese õigusloome protsessis peab seadusandja silmas pidama ja rakendama Euroopa Liidu aktsiisialastes direktiivides sätestatud reegleid² – need reeglid tuleb Eesti seadustesse üle võtta. Kuivõrd leian, et ATKEAS § 6 koostoimes ATKEAS § 24 lg 3 punktiga 1 ei ole vastuolus Euroopa Liidu direktiivi mõtte ega reeglitega, siis ei saa minu hinnangul seadusandjale ette heita seda, et ta on otsustanud seada aktsiisimaksukohustuse tekkimise sõltuvusse aktsiisikauba reaalsest väljaviimisest aktsiisilaost.

Lõpetan ülaltoodud tõdemusega Teie avalduse menetlemise. Tänan Teid veel kord pöördumise eest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hent Kalmo
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Olga Lavrova 693 8404
Olga.Lavrova@oiguskantsler.ee

---

² Eelkõige aktsiisi üldist korda käsitlevas Euroopa Liidu Nõukogu 16.12.2008 direktiivis 2008/118/EÜ kindlaks määratud reegleid.